

kenységet folytasson, a központ keretein belül létrehozott *Mérési és Módszertani Iroda (MMI)* szakmai támogatásával. Tevékenységének egyik legfontosabb pillérét a Jó Állam működése, fejlesztése és folyamatos reformja érdekében létrehozott, tudományosan megalapozott mérési, értékelési módszertan, adatbázis és indikátorkészlet kezelése és naprakészen tartása alkotja. A mutatók azt is kifejezik, hogy mely kormányzati képességek tudnak a leghatékonyabban hozzájárulni a kormányzati célok megvalósításához. Mindez azt is jelenti, hogy a Jó Állam-kutatások célkitűzései, fogalmi keretei és indikátorai a korábban említett aktív, cselekvőképes kormányzás felfogását kívánják értelmezni és mérhetővé tenni.

A Jó Állam-kutatások eredményeit az NKE által szervezett műhelyviták, tudományos konferenciák, valamint kötetek és műhelytanulmányok formájában mutatjuk be. Az egyes kutatási szakaszok lezárását követően 2015-től éves rendszerességgel adjuk ki a *Jó Állam Jelentést* (a továbbiakban: *Jelentés*), amelynek célja egy olyan, saját adatbázisra támaszkodó autonóm értékelési rendszer kiépítése és folyamatos működtetése, amely egyes hatásterületeken visszacsatolást ad a kormányzati képességek, ezen keresztül a kormányzati teljesítmény meghatározott időintervallumban történő változásairól.

A jelentéseket megalapozó koncepcionális és módszertani kérdéseket A *Jó állam mérhetősége* című tanulmánykötetekben ismertetjük. Az ezekben szereplő tanulmányok bemutatják az egyes hatásterületekhez kapcsolódó kutatások szakmai alapvetését és célkitűzéseit, a mérhetőség alapját képező indikátorok kiválasztásának és elemzésének szempontjait. A hatásterületeket vezető kutatók felelősséget vállalnak és viselnek a jelentésekben közölt módszerekért, elemzésekért és következtetésekért. A *Jelentés az NKE kutatói közösségének szellemi terméke*, az alkalmazott módszer és a kapcsolódó elemzés pedig a hatásterületi vezetők szakmai felelősségi körébe tartozik.

Felépítés

A kutatások első szakaszának lezárását a 2015 júniusában megjelent *Jó Állam Jelentés 2015* (a továbbiakban: *Jelentés 2015*) összeállítása jelentette, amely egyúttal a soron következő jelentések strukturális és módszertani kereteit is meghatározta.¹ Nem azzal a céllal készült, hogy megismételje és kövesse a nemzetközi rangsorok normatív szemléletét és az ezen alapuló, versenyelvű, összehasonlító megközelítést. Sokkal inkább a nemzeti teljesítményértékelések szemléletére épül – amelynek jó gyakorlatait láthatjuk Skóciában, Finnországban, Írországban és Svájcban –, miszerint a kormányzati teljesítmény mérése elválaszthatatlan az adott ország gaz-

dasági-társadalmi helyzetétől, speciális adottságaitól és problémáitól, így megbízható mértéket nyújt a kormányzati teljesítmény átfogó mérésére.

A *Jelentés – mint sajátos, változékony, a készítőik és/vagy felhasználók igényeihez igazodó „műfaj” – használati értéke mindenekelőtt az eredménytábla (scoreboard) és a kormányzati irányítópult (government dashboard) módszertani sajátosságainak ötvözéséből fakad.* Másként szólva: a *Jelentés – szándéka szerint – a kormányzati döntések támogatásának egyik lehetséges, tudományosan megalapozott eszköze, így elsődleges célcsoportját a döntés-előkészítés érintett szereplői, szakmai testületei és műhelyei jelentik.* A *Jelentés* jelenleg nem vállalkozik arra, hogy az ágazati stratégiákhoz kapcsolódva részletes, alábontott adatokkal közvetlenül támogassa a kormányzati döntés-előkészítést, az előterjesztések megalapozását. Ezzel szemben alkalmas arra, hogy egyfajta magaslati pontról tematizálja, orientálja és „visszamérje” a döntéshozatal egyes szakaszait. A kormányzati és tudományos szféra részéről történő rendszeres visszacsatolás, valamint a tudományos kutatások egymásra épülése teremti meg a lehetőséget a *Jelentés* szakmai-módszertani elemeinek folyamatos továbbfejlesztésére, az egyes ágazatok, szektorok specifikus területeire irányuló mérések és elemzések megvalósítására.

Az *eredménytábla funkciót az indikátorokra épülő megközelítés, a mennyiségi, számszerűsíthető adatok kvantitatív szemléletű rendszerezése biztosítja.* A kormányzati képességekre lehet következtetni egy-egy általános, holisztikus indikátor alapján (például GDP/fő, halálhalandósági ráta, gyermekhalandóság, úthálózat). Vannak „egydimenziós” mérések is (állami vagyon, a költségvetés helyzete, adóbürokrácia, a közszolgálat minősége), ahol a választott dimenzió minőségéből egyben az állami kapacitások egészére lehet következtetni. A leggyakoribb megoldást a kapacitások és képességek meghatározott szempontok alapján történő „többdimenziós” felbontása jelenti, ahol a dimenziók a mérni kívánt jelenség és a megfelelő indikátor közötti kapcsolat vizsgálata érdekében akár további alterületekre is bonthatók. A *Jelentés* által kitűzött cél, a *kormányzati képesség hozzáadott értékének különböző hatásterületeken történő megragadását a kutatóműhely által kialakított szakmai állásfoglalás szerint egy hierarchikusan felépített, komplex indikátorrendszer szolgálja legjobban.*

Ennek megfelelően a mindenkori *Jó Állam Jelentés* struktúráját négy, egymásra épülő szint alkotja. Az *első szint a Jó Állam komplex jelensége.* E legfelső szint alatt határoztuk meg a *hatásterületeket.* A hatásterületek a gazdaság, a társadalom és az államigazgatás szempontjából fontos szektorok összekapcsolódását fejezik ki, amelyek egyrészt külön-külön is megragadhatók, másrészt együttesen átfogó és egyben mérhető képet adnak a Jó Állam működését alapvetően meghatározó kormányzati képességekről. A *Jó Állam-kutatások során kialakított indikátorok a kormányzati képességek erősségeit vagy gyengeségeit az alábbi hat hatásterületen mérik:*

¹ A *Jó Állam Jelentés 2015* elérhető a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Államkutatási és Fejlesztési Intézetének honlapján: http://akfi.uni-nke.hu/uploads/media_items/jo-allam-jelentes-1.original.pdf (a letöltés időpontja: 2018. 06. 14.).